

ПРАВИЛНИК И ПРОПОЗИЦИЈЕ ТАКМИЧЕЊА ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА ЗА ШКОЛСКУ 2016/17 ГОДИНУ

Организатори такмичења из биологије су Министарство просвете, науке и технолошког развоја и Српско биолошко друштво.

Такмичење се организује на три нивоа:

1. **школско,**
2. **окружно/градско** (за град Београд) и
3. **републичко.**

На такмичењу учествују ученици **I, II, III и IV** разреда средњих стручних школа и гимназија.

КАЛЕНДАР ТАКМИЧЕЊА

Термини сва три нивоа такмичења су одређени календаром који је усвојило Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (<http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2015/08/4342016.0124.15-S%C5%A0.pdf>).

Термини такмичења ученика средњих школа из биологије су следећи:

1. Школско такмичење – **фебруар 2017. године** (организује га стручно веће школе за предмет у договору са ученицима).
2. Окружно/градско такмичење – **19. март 2017. године (недеља) са почетком у 14 часова**, у школама које одреде Школске управе.
3. Републичко такмичење – **14. мај 2017. године (недеља) са почетком у 14 часова** у просторијама Департмана за биологију и екологију Природно-математичког факултета, Универзитета у Новом Саду, Трг Доситеја Обрадовића 2, 21000 Нови Сад.

НАПОМЕНА:

1. За израду тестова за **I, II, III и IV** разред на свим нивоима такмичења за ученике средњих стручних школа и свих смерова гимназије користиће се важећи наставни програми и одобрени уџбеници биологије за гимназију природно-математичког смера.
2. Тестови знања на сва три нивоа такмичења ће садржати и питања из вежби које су предвиђене у програму биологије за одговарајући разред.

На **школском и окружном такмичењу** ученици **решавају тест** на коме могу освојити највише **100 бодова**. Време решавања теста је **60 минута**.

На **републичком такмичењу** ученици решавају **тест** на коме могу освојити највише **80 бодова** и **вежбу** на којој могу добити највише **20 бодова**. Укупан број бодова који ученици могу освојити на републичком такмичењу је **100**.

Време решавања теста је 60 минута.

За реализацију вежбе предвиђено је 30 минута.

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Школско такмичење је **обавезан ниво такмичења**. Организују га и реализују професори биологије на нивоу сваке школе. Циљ овог такмичења је селекција за следећи, окружни/градски ниво такмичења. Тест састављају професори биологије из сваке школе.

Школе су дужне да благовремено (**најкасније до 1. марта 2017. године**) доставе списак пласираних ученика по разредима школи домаћину окружног/градског такмичења и својој школској управи.

Све Школске управе (задужени саветници) треба да доставе спискове пласираних ученика на окружно/градско такмичење и реализатору републичког такмичења (ради припреме и превођења тестова) најкасније до 3. марта 2016. године.

Спискови треба да садрже: име и презиме ученика, разред, број освојених бодова на школском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме професора ментора и језик на коме ће ученик решавати тест.

ОКРУЖНО/ГРАДСКО ТАКМИЧЕЊЕ

На окружном/градском такмичењу учествују најбоље пласирани ученици са школског такмичења за сваки разред. Школе могу да пријаве на окружно/градско такмичење **из сваког одељења по једног ученика за I, II, III и IV разред.**

Окружно/градско такмичење организују школе домаћини у сарадњи са Српским биолошким друштвом и Школским управама Министарства просвете, науке и технолошког развоја **19. марта 2017. године (недеља) са почетком у 14 часова, у школама које одреде Школске управе.**

Окружно/градско такмичење из биологије за ученике свих типова средњих школа (гимназије и средње стручне школе) обухвата градиво предвиђено Наставним програмом за **гимназију природно-математичког смера** од почетка уџбеника **закључно са наставним јединицама:**

I разред – Опште одлике лишајева. Систематика. Филогенија и распрострањеност. Значај лишајева у природи и привреди.

II разред – Бодљокошци. Специфичности организације, класификација и распрострањење.

III разред – Учење и памћење и њихови физиолошки механизми; Физиологија и механизам сна.

IV разред – Генетичка условљеност човековог понашања; Израда рачунских задатака из генетике.

НАПОМЕНА: Обавеза професора биологије је да са ученицима пређу наведено градиво и када то није урађено у оквиру часова редовне наставе.

- **Прво место** на окружном/градском такмичењу припада ученику који је **освојио највећи број бодова.**
- **Друго и треће место** освајају ученици **који даље по редоследу имају највећи број бодова.**

- Ученици који освоје исти број бодова деле одговарајуће **1, 2. или 3. место.**

Учесницима такмичења – ученицима и наставницима – који на окружном/градском такмичењу освоје **прво, друго и треће место додељују се дипломе и похвале које обезбеђује школа домаћин**, а потписују их представник организатора и директор школе домаћина.

Ученицима се додељују Дипломе, а наставницима Похвале.

Школе домаћини окружних/градских такмичења достављају резултате такмичења одговарајућој Школској управи у писаној и електронској форми најкасније 5 дана након одржаног такмичења.

Са **окружног/градског такмичења на републичко такмичење** пласирани су ученици **који на окружном/ градском такмичењу освоје 91 до 100 бодова.**

Све Школске управе (задужени саветници) треба да доставе **спискове пласираних ученика реализатору републичког такмичења** у писаном и електронском облику до **31. марта 2017. године.** Списак треба да садржи: **име и презиме ученика, разред, број освојених бодова, назив школе, назив општине, име и презиме професора ментора и језик на коме ће ученик решавати тест и вежбу.**

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ

Републичко такмичење ће организовати Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Српско биолошко друштво и Департман за биологију и екологију ПМФ-а у Новом Саду **14. маја 2017. године (недеља) са почетком у 14 часова.**

Све информације у вези са републичким такмичењем ће бити благовремено постављене на веб сајту Департмана за биологију и екологију, ПМФ-а у Новом Саду (www.dbe.uns.ac.rs).

НАПОМЕНА: Тестови за све разреде обухватају **целокупно градиво** из уџбеника биологије за одређени разред.

Обавеза је предметних наставника да са ученицима који су пласирани на републичко такмичење пређу комплетно наставно градиво и када то није урађено на часовима редовне наставе.

ВЕЖБЕ НА РЕПУБЛИЧКОМ ТАКМИЧЕЊУ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

I разред:

- 1. Посматрање вегетативних биљних органа на свежем ботаничком материјалу.*
- 2. Детерминација четинара из најближе околине помоћу кључа.*
- 3. Детерминација дикотиледоних биљака из фамилија које су изучаване.*

У оквиру вежбе *Детерминација четинара* ученик ће имати задатак да детерминише 5 различитих врста четинара. Ученик на инертруктивном листу уписује **латинске називе фамилије, рода и врсте и народни назив врсте.** За сваку врсту четинара ученик може добити највише 4 бода (укупно 20 бодова).

У оквиру вежбе *Детерминација дикотиледоних биљака* ученик ће имати задатак да детерминише 5 различитих врста дикотила. Ученик на инструкторном листу уписује **латинске називе фамилије, рода и врсте и народни назив врсте**. За сваку биљку ученик може добити највише 4 бода (укупно 20 бодова).

НАПОМЕНА: Кључеви за детерминацију биљака ће бити постављени почетком марта 2017. године на сајту Српског биолошког друштва (<http://www.serbiosoc.org.rs/>) и Департмана за биологију и екологију, ПМФ-а у Новом Саду (<http://www.dbe.uns.ac.rs/>).

II разред:

1. *Грађа кишне глисте – дисекција.*
2. *Принципи и методе идентификације инсеката. Идентификација редова инсеката помоћу кључа.*

У оквиру вежбе *Грађа кишне глисте – дисекција*, ученик за њену реализацију (извођење, обележавање цртежа и писмених одговора на постављена питања) може добити највише 20 бодова.

У оквиру вежбе *Идентификација редова инсеката помоћу кључа*, ученик ће имати задатак да одреди **поткласу и ред за 10 врста инсеката**. На инструкторном листу ученик треба да напише **латинске називе поткласе и реда за сваког инсекта**. За сваку врсту инсекта ученик може добити највише 2 бода (укупно 20 бодова).

НАПОМЕНА: Кључеви за детерминацију редова инсеката ће бити постављени почетком марта 2017. године на сајту Српског биолошког друштва (<http://www.serbiosoc.org.rs/>) и Департмана за биологију и екологију, ПМФ-а у Новом Саду (<http://www.dbe.uns.ac.rs/>).

III разред:

1. *Изоловање фотосинтетских пигмената.*
2. *Посматрање трајних микроскопских препарата крви.*
3. *Тумачење резултата лабораторијске анализе крви (крвна слика).*

IV разред:

1. *Израда родослова и рачунских задатака из генетике.*

НАПОМЕНА: У оквиру вежбе, ученик ће решавањем неколико задатака моћи да освоји највише 20 бодова.

ПЛАСМАН УЧЕНИКА И ДИПЛОМЕ

Пласман ученика по разредима на републичком такмичењу утврдиће се на основу **укупног броја бодова на тесту и вежби:**

- I место осваја ученик са највећим бројем бодова;
- II место осваја ученик који после првопласираног ученика има највећи број бодова и
- III место осваја ученик који после другопласираног ученика има највећи број бодова.

Ученици који освоје исти број бодова деле одговарајуће 1, 2. или 3. место.

Учесници (ученици и наставници) који на републичком такмичењу освоје **прво, друго и треће место добијају дипломе и похвале** које обезбеђује Српско биолошко друштво. Дипломе и похвале потписују Министар просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и председник Српског биолошког друштва.

Дипломе и похвале ће ученицима и наставницима бити **послате накнадно**, на адресу школе.

ЖАЛБЕНИ ПОСТУПАК ТОКОМ ТАКМИЧЕЊА

НАПОМЕНА:

Организатори такмичења нису одговорни за евентуалне **стручне грешке у одобреним уџбеницима биологије!** Обавеза је наставника да током припреме за такмичење скрену пажњу ученицима на евентуалне грешке у уџбеницима.

Учесник такмичења (ученик и/или професор ментор) може поднети **жалбу на резултате окружног/градског и републичког такмичења ИСКЉУЧИВО У ПИСАНОЈ ФОРМИ**.

Жалба се подноси **Комисији за жалбе** која доноси одговарајућу одлуку у писаној форми пре истицања финалних резултата такмичења.

Комисију за жалбе на окружном/градском такмичењу чине професори биологије именовани од стране директора школе домаћина такмичења.

Комисију за жалбе на републичком такмичењу чине именовани чланови реализатора такмичења.

Коначне ранг листе такмичења сачињавају се после разматрања жалби и објављују се у **дану одржавања такмичења** на огласној табли и сајту реализатора (одређеног нивоа) такмичења.

ОБАВЕЗЕ РЕАЛИЗАТОРА ТАКМИЧЕЊА

Реализатори такмичења су обавезни да заштите тестове од неовлашћене дистрибуције и других видова њихове злоупотребе.

Реализатори републичког такмичења достављају извештај о резултатима такмичења Српском биолошком друштву. Овај извештај са потписом председника друштва шаље се најкасније пет дана после одржаног такмичења Министарству просвете, науке и технолошког развоја – сектору за средње образовање и васпитање.

Извештај треба да садржи табеларни приказ резултата такмичења по разредима, место и време одржавања такмичења, укупан број награђених ученика и њихове основне податке (име и презиме, назив школе и место из кога су, остварени број поена), као и анализу резултата такмичења.

СРПСКО БИОЛОШКО ДРУШТВО

Проф. др Јелена Кнежевић-Вукчевић, председник